

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ І НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Олена Ласкаржевська, Ірина Кравченко
Національний університет харчових технологій

Інноваційна діяльність є однією з основних складових процесу забезпечення успішного функціонування підприємств. Творці інновації керуються такими критеріями, як життєвий цикл та економічна ефективність виробу. Їх стратегія спрямована на отримання переваг серед конкурентів, шляхом створення нововведення, яке стане унікальним у певній галузі. Тож невід'ємною властивістю інновації є науково-технічна новизна та практичне застосування у виробництві. Можливість комерційної реалізації задуму виступає як потенційна властивість, для досягнення якої потрібні певні зусилля.

Інноваційна діяльність – це комплекс практичних дій, спрямованих на використання науково-технічних результатів для отримання нових або поліпшення існуючих виробів, технологій, методів управління, тощо.

В Україні інноваційне виробництво не має належного місця серед методів підвищення ефективності виробництва. Серед найпоширеніших перешкод, на шляху впровадження інноваційної діяльності виділяють:

1. Невідповідність організаційної структури головним вимогам інноваційного розвитку.
2. Недостатня кількість фінансових ресурсів для розробки наукових досліджень і можливість використання інноваційних розробок.
3. Неякісне регулювання нормативно–правовою системою та недосконале стимулювання інноваційної діяльності [1, ст. 137].

Існує безліч факторів, які стримують інноваційну діяльність вітчизняних підприємств: нестача власних коштів - 83,0%; недостатня фінансова допомога держави - 56,6%; великі витрати на нововведення - 55,9%; високий економічний ризик - 38,5%; недосконалість законодавчої бази - 37,7%; тривалий термін

окупності нововведень - 34,6%; відсутність коштів у замовника - 31,7%; нестача інформації про інноваційні технології - 19,5%; відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами - 18,5%; нестача інформації про ринки збуту - 18,3%; відсутність кваліфікованого персоналу - 17,2%; відсутність попиту на продукцію - 16,0%; несприятливість фірми до нововведень - 12,5%.

Серед сприятливих факторів для впровадження нововведень виділяють наступні: здатність визначати та оцінювати економічні, соціальні, технологічні зміни у зовнішньому середовищі; орієнтація на довгострокову перспективу; наявність стратегічних цілей; вміння аналізувати й реалізовувати нові ідеї.

В сучасних умовах використовують наступні напрями інноваційного розвитку підприємств:

- організаційно-управлінський — інноваційний розвиток, спрямований на впровадження нових методів, в управлінні та організації діяльності підприємства;
- ресурсний — інноваційний розвиток, орієнтований на використання нових видів ресурсів, торговельній діяльності;
- концептуально-форматний — інноваційний розвиток, спрямований на використання в діяльності підприємства нового формату торгівлі;
- торгово-технологічний — інноваційний розвиток орієнтований на впровадження нових форм та методів технології продажу;
- продуктовий — інноваційний розвиток спрямований на пропозицію споживачам нових видів послуг, при збереженні основного виду діяльності — продажу товарів [2, ст. 113-118].

Загалом, в Україні у 2015р. на впровадження інновацій на підприємствах було витрачено: 13,8 млрд. грн, у т.ч. на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – 11,1 млрд .грн., на внутрішні та зовнішні науково-дослідні розробки – 2,0 млрд. грн., на придбання нових технологій – 0,1 млрд. грн. та 0,6 млрд. грн. – на навчання та підготовку персоналу для розробки та запровадження нових або значно вдосконалених продуктів та процесів.

Основним джерелом фінансування інноваційних витрат залишаються

власні кошти підприємств – 13427,0 млн. грн. (або 97,2% загального обсягу витрат на інновації). Кошти державного бюджету отримало 11 підприємств, місцевих бюджетів – 15, загальний обсяг яких становив 589,8 млн. грн. (0,7%); кошти вітчизняних інвесторів отримали 9 підприємств, іноземних – 6, загалом їхній обсяг становив 132,9 млн. грн (1,9%); кредитами скористалося 11 підприємств, обсяг яких становив 113,7 млн. грн. (0,8%).

У результаті інноваційної діяльності у 2015 році, 9 підприємств створили нові технології, з яких 98 було передано іншим підприємствам, зокрема 20 – за межі України [3].

Отже, інноваційна політика держави має бути спрямована на підвищення ефективності підприємств, діяльність яких орієнтована, у першу чергу, на випуск високотехнологічної продукції. В Україні більшість підприємств працюють за доволі застарілими технологіями, що призводить до високої собівартості продуктів та більших витрат сировини, ніж це можливо при інноваційних технологіях.

Для стимулювання інноваційної діяльності у промисловій галузі необхідні: мотивація працівників до інноваційної діяльності, зменшення міграції вчених; законодавчі зміни у галузі інноваційної діяльності щодо пільг і стимулів; розширення джерел фінансування; тісна співпраця з іноземними підприємствами, обмін досвідом; розширення практики, надання інноваційним підприємствам середньострокових кредитів із зниженням процентної ставки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Микитюк П. П, Крисько Ж. Л. Інноваційний розвиток підприємства./ Микитюк П. П, Крисько Ж. Л.//Навчальний посібник. – Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. – с.137
2. Омельчак Г.В. Концептуальні основи розвитку інноваційного потенціалу підприємств / Г.В. Омельчак // Держава та регіони. Сер.: Економіка та підприємництво. – 2014. – № 2. – с. 113-118
3. Статистика науки та інновацій /Електронний ресурс/ <http://ukrstat.org/>